

تأثیر طراحی محیطی سیستم هوشمند در مقابله با سرقت طلافروشی‌ها

(مطالعه موردی شهرستان کرج)

علیرضا جزینی ۱ محسن دیانتي ۲

از صفحه ۹۱ تا ۱۱۳

دریافت: ۱۳۹۵/۰۳/۱۷

پذیرش: ۱۳۹۵/۰۹/۰۱

چکیده

پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی، بر راهکارهای حل مشکل جرم و ترس از وقوع جرم تأکید دارد. هدف اصلی از انجام این پژوهش شناخت تأثیر طراحی محیطی سامانه‌های هوشمند در پیشگیری از سرقت طلافروشی‌ها می‌باشد. این تحقیق کاربرد و توصیفی، پیمایشی و با تنظیم پرسشنامه محقق تنظیم شده و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از آزمون‌های آماری از نرم‌افزار SPSS بهره‌گیری شد. نظارت طبیعی، کنترل دسترسی و مدیریت و نگهداری دارای سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۵ بوده لذا به‌کارگیری مؤلفه‌های مذکور تأثیر معنی‌داری بر پیشگیری از سرقت طلافروشی‌ها دارند ولی به‌کارگیری این مؤلفه‌ها در سطح مطلوبی قرار ندارند و همچنین نشان داد که مستحکم سازی و قلمرو دارای سطح معنی‌داری بیشتر از ۰/۵ بوده و می‌توان گفت که از نظر جامعه آماری مستحکم سازی و قلمرو در عین حال در سطح مطلوبی قرار دارند و در پیشگیری از سرقت طلافروشی‌ها تأثیر معنی‌داری دارند. نتایج حاصله نشان داد که استفاده از دوربین‌های مداربسته با کیفیت در محل مناسب، نورپردازی متناسب با محل نصب دوربین، به‌کارگیری گیت‌های ورودی و خروجی در طلافروشی‌ها، استفاده از حصارهای نظیر نرده و غیره، فضا سازی اطراف فروشگاه و استفاده از دزدگیر و آژیر خطر در پیشگیری از سرقت طلافروشی‌ها تأثیر قابل توجهی دارد.

واژگان کلیدی: سرقت، طلافروشی، طراحی محیطی، سیستم‌های هوشمند، پیشگیری.

alirj1101@gmail.com

۱ استادیار مدیریت عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین

۲ کارشناس ارشد پیشگیری از جرم (نویسنده مسئول)

مقدمه

جرم یک معضل اجتماعی در جوامع ما می‌باشد که بر زندگی هزاران نفر در سال تأثیر می‌گذارد. جنایت‌های شدید بر مال و جان افراد باعث ایجاد ترس در جامعه شده است. جرائمی همچون دزدی، آدم‌ربایی، قتل و تهدیدات جدی علیه امنیت جامعه از این جمله می‌باشند، ترس از جرم هم می‌تواند تحرک و آزادی افراد را کم کند و هم می‌تواند باعث شود که آن‌ها نتوانند در فعالیت‌های اجتماعی شرکت کنند. از قدیم‌الایام از محیط و عناصر محیطی (رنگ، نور، ارتفاع و...) برای تأثیرگذاری بر رفتار انسانی استفاده شده است (کرو^۱، ۲۰۰۰، ۵۴) در هزاره جدید و طی چند سال گذشته، مطالعه و تحقیق پیرامون شناسایی و تحلیل کانون‌های جرم‌خیز شهری اهمیت بسیار زیادی یافته است و این رویکرد تا حد زیادی برای کنترل و پیشگیری بزهکاری‌های شهری مفید و کارآمد بوده است.

دانشمندان جرم‌شناس این اعتقاد قدیمی را که پلیس تنها از طریق گشت‌زنی و ایست‌بازرسی (حضور فیزیکی در صحنه‌ها) قادر است که از ارتکاب جرائم پیشگیری کند، به چالش کشیده‌اند؛ زیرا انگیزه‌ها و روش‌ها و شگردهای بکار رفته در جرائم بسیار گسترده شده نیازمند روش‌ها و ابزارهای متناسب با زمان و مکان و نوع جرم به وقوع پیوسته است. (کی‌نیا، ۱۳۹۳) سازمان ناجا به‌عنوان اصلی‌ترین منبع تأمین‌کننده امنیت در جامعه لازم می‌بیند که خود را به فن‌آوری‌های نوین تجهیز کند و از آنجا که رد موضوع امنیت، پیشگیری از جرائم بسیار مهم می‌باشد لذا به‌کارگیری فن‌آوری نوین در رابطه با کنترل عوامل مؤثر بر جرائم به‌ویژه سرقت که از عوامل تأثیرگذار در امنیت جامعه می‌باشد و نقش اساسی در پیشگیری از وقوع و کاهش هزینه‌ها دارد، اهمیت اساسی پیدا نموده است. با توجه به پیشرفت‌های شگرف علم و فناوری در عرصه‌های مختلف، پلیس نیز در راستای انجام بهینه وظایف خود و برای کنترل مناسب و مطلوب امورات مختلف می‌طلبد که مجهز به فن‌آوری‌های جدید در حوزه مأموریتی خود باشد تا بتواند به نحو مطلوب پاسخگوی وظایف قانونی خود در قبال جامعه باشد. سرقت در کلان‌شهر کرج به دلیل جمعیت زیاد، وجود فاصله طبقاتی بین اقشار آن، مهاجرت از سایر شهرها و وجود فرصت‌های زیاد برای انجام بزه

سرقت، برای مجرمین بالقوه دارای جذبه خاصی است. با توجه به مأموریت‌های گسترده ناجا در پیشگیری و کشف جرم و با عنایت به افزایش روزافزون بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در ابعاد مختلف زندگی بشر، در دهه گذشته ناجا رویکرد خود را به سمت بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در انجام مأموریت‌ها و ارائه خدمات انتظامی معطوف کرده است (شاه‌محمدی، ۱۳۹۴)

برای پیشگیری از سرقت طلافروشی‌ها سامانه‌های مختلفی در حوزه‌های مختلف ارائه شده است که از آن جمله می‌توان به سامانه‌های نظارتی دوربینی، سامانه‌های ویتترین متحرک و ضدگلوله، پدال‌های سرقت، گیت‌های کنترل و سیستم‌های اعلام خطر اشاره نمود. لذا مسئله ما در این تحقیق این است که آیا طراحی محیطی سیستم‌های هوشمند در پیشگیری از سرقت طلافروشی‌ها مؤثر می‌باشد؟

این تحقیق با بررسی تأثیر طراحی محیطی سیستم‌های هوشمند کنترل تصویری در پیشگیری از سرقت از طلافروشی‌ها، تلاش در ترغیب صاحبان طلافروشی‌ها برای استفاده از سامانه‌های فوق دارد همچنین می‌تواند کمک شایانی به نیروهای پلیس در جلوگیری از بروز سرقت‌های مشابه در واحدهای صنفی علی‌الخصوص مکان‌های دارای انباشت سرمایه نماید. از سویی این تحقیق می‌تواند انگیزه‌ای برای شرکت‌های دانش‌بنیان و تولیدکنندگان سیستم‌های تصویری برای طراحی و تولید سیستم‌های پیشگر تصویری مبتنی بر رفتار و مبتنی بر تصویر اشخاص سابقه‌دار باشد که به‌نوبه خود بتواند بالاترین سرعت عمل را برای پلیس به‌همراه داشته باشد. اهمیت این پژوهش در راستای آگاهی بخشی به متصدیان صنوف و شهروندان و شناسایی مجرمین دارای مقاصد شوم می‌باشد همچنین استفاده از این سیستم‌های هوشمند کمک شایانی به پلیس جهت شناسایی و اقدام سریع برای دستگیری مجرمین می‌کند که این زمان از دست‌رفته یک‌زمان فرصت برای مجرمین برای فرار می‌باشد و نتیجه استفاده از این سیستم‌های هوشمند باعث گرفتن هرگونه عکس‌العمل از مجرمین جهت اقدامات لازم برای فرار می‌باشد.

مبانی نظری:

امروزه پلیس در تلاش است تا به‌موازات پیشرفت‌های فناوری و پیچیدگی روابط اجتماعی از طریق تخصص‌گرایی، خود را به آموزه‌های نو و روش‌های جدید جرم‌یابی و کشف عملیات پنهان مجرمان حرفه‌ای مجهز و مسلح کند و درراه مقابله با مجرمان که طرح و تدبیر فناوری را باهم در اختیاردارند موفق عمل کند و با کمترین هزینه مادی و انسانی امنیت را به جامعه اهدا نماید (خلعتبری، ۱۳۸۵).

کیزر (۱۹۸۹) پیشگیری از وقوع جرم را تدابیری می‌داند که با کمک آن وسعت شدت ارتکاب جرم، چه با کاهش فرصت‌ها و موقعیت‌های ارتکاب جرم و چه با تحت تأثیر قرار دادن مجرمان بالقوه و کل جامعه به حداقل می‌رسد (زینالی، ۱۳۸۱).

رونالدو کلارک در مورد پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی بر این باور است که «جرم و تخریب در بلوک‌های آپارتمان‌های بزرگ به‌شدت کاهش می‌یابد». برخی شرایط و ویژگی‌هایی که از دیدگاه وی منشأ جرم می‌باشند عبارت‌اند از: ارتفاع و وسعت زیاد مناطق مسکونی که موجب تراکم بی‌رویه جمعیت می‌شود، دسترسی آسان افراد خطرناک به داخل ساختمان‌ها مقرررات عبور و مرور سهل‌گیرانه به درون ساختمان‌ها، آسان‌گیری مقرررات عبور و مرور به درون ساختمان‌هایی که به هم وصل می‌شوند و تمرکز زیاد خانواده‌های پرجمعیت در یک ساختمان. (کلارک، ۱۹۸۴: ۱۰) مطالعات نشان می‌دهد برخی مشخصه‌های کالبدی مانند نوع خیابان، افزودن یک بنا یا فضای عمومی، تعداد واحدهای مسکونی یک ساختمان و کاربری‌های تجاری تأثیر مستقیمی در میزان جرائم شهری دارد. نوع کاربری و ساخت‌وساز شهری در نوع و میزان جرائم مؤثر است. در محدوده یا درون سالن‌های استخر، ساختمان‌های بدون سکنه، آمار جرم بالاست. از طرفی برخی فضاهای شهری مانع وقوع جرم می‌شوند. به‌عنوان مثال اماکن و محدوده‌هایی با نورپردازی مناسب، دید و چشم‌انداز خوب ساختمان، حصار، پرچین، نرده و یا نصب تابلو و علامت‌های هشدار و نگهبان از عوامل مهم در کاهش جرم محسوب می‌شوند. (کلانتری، ۱۳۸۰: ۸۷)

تنها جرم نیست که برای مردم ایجاد مشکل می‌کند، بلکه ترس از جرم یا همان احساس ناامنی نیز با تأثیرات خاص خود به‌اندازه خود جرم، جدی و حائز اهمیت است، گزارش کمیته مأمور مطالعه در خشونت و بزهکاری در فرانسه تحت ریاست آلن پرفیت حاکی است: جوامع شهری بیشتر از سایر جوامع وقوع جرم را تسهیل می‌کنند زیرا در شهرها جاذبه‌های اغواکننده برای مجرمان زیاده‌تر و دور ماندن از کنترل اجتماعی و تعقیب نیز بیشتر است. (کازنس ۱، ۲۰۰۲، ۱۳۲).

روزبنام در کتاب خود تحت عنوان پیشگیری از جرم، انواع روش‌های پیشگیری نوین را مورد مطالعه قرار داده است. ساماندهی شکل‌های مردمی، استفاده از وسایل ارتباط جمعی، آموزش حفاظت از خود و درنهایت پیشگیری مردمی و درنهایت پیشگیری از طریق تغییر در محیط فیزیکی را کارآمد دانسته است. چهار اصل تئوری (Coted) شامل سخت‌تر کردن هدف، کنترل دسترسی، افزایش مراقبت‌ها و ویژگی‌های ساختمان‌های جامعه معرفی و هر کدام با آزمون‌های علمی در شهرها و ایالت‌های مختلف ارزیابی گردید. از جمله پروژه‌های (Oİ) یعنی علامت‌گذاری اموال، درصد کمی از جرائم را کاهش داد؛ اما سخت‌تر کردن هدف مثل نصب نرده و قفل‌های پیشرفته پشت‌درو و حفاظ فیزیکی و درب‌های محکم به‌طور چشم‌گیری سرقت را در ۳ تا ۴ منطقه اسکان عمومی کاهش داد. در انگلیس نیز ارتقاء ایمنی درها و پنجره‌ها میزان سرقت به یک‌سوم کاهش پیدا کرد.

پاپ (۱۹۷۷) و اسکار نیومن (۱۹۷۲) هر دو گزارش دادند واحدهای مسکونی و عمومی در مناطقی که وسایل ایمنی کمتری داشتند بیشتر از واحدهای مجهز به قفل درها و پنجره‌های محکم مورد سرقت قرار گرفتند. همچنین می‌هو (۱۹۸۲) نیز گزارش داد تعداد قابل‌توجهی از تلاش‌های ناموفق، شاهدهی بر مؤثر بودن تلاش‌های امنیتی حفاظتی در اماکن است. (هرچند که فاکتورهای پیشگیرانه دیگری هم نقش دارند). مصاحبه با سارقین نیز نشان داد که مواجهه با قفل‌های سخت و پیچیده عامل بازدارنده برای آنان بود. در مورد آژیرها و دوربین‌ها، برخلاف

استفاده گسترده از آن‌ها، متأسفانه تحقیقات کمتری بر آن‌ها صورت گرفته است. یکی از بهترین تحقیقات در مدارس و مناطق تجاری سدرا در آیوا بود. مدارسی که از سیستم‌های آژیر و دوربین استفاده می‌کردند، در مقایسه با مدارس بدون تجهیزات ۷۵ درصد ایمن‌تر بودند. اگرچه مناطق تجاری چنین کاهش مشابه را در وقوع سرقت نداشتند، اما دوربین‌ها و آژیرها موجب افزایش ۳۱ درصدی دستگیری و کاهش ۵۵ درصدی تلاش برای سرقت بوده‌اند. سودمندی دوربین‌ها از مصاحبه با سارقین دستگیر شده نیز به اثبات رسید. آن‌ها بیان می‌کردند که اکثراً هنگام تصمیم‌گیری به ارتکاب جرم وجود یا عدم وجود آژیر خطر و دوربین‌ها را در نظر می‌گیرند یعنی وجود دوربین و آژیر خطر در انتخاب قربانی برای سارقین یک اصل است. سورت (۱۹۸۵) به مطالعه تأثیر دوربین‌ها در بازار فلوریدا پرداخت. او دریافت که دوربین‌ها هیچ تأثیری روی جرم گزارش شده ندارند، اما باعث افزایش حس امنیت در میان صاحبان تجارت شده است. در نقطه تجاری دیگر نیز دوربین‌ها موجب کشف سریع سرقت‌ها و دستگیری سارقین گردید. در تحقیق دیگر به ارزیابی به تأثیر دوربین‌های مداربسته در ۳ ساختمان مسکونی در نیویورک پرداخته شد که ساکنین می‌توانستند تصاویر را در کانال ۳ تلویزیون خود مشاهده نمایند، ساختمان‌های اداری مجهز به دوربین با ساختمان‌های مشابه بدون دوربین مقایسه شدند که در ۳ ماه اول تغییر چندانی مشاهده نشد؛ اما در سایر تحقیقات مشابه موجب کاهش جرم و جابجایی جرم به مکان‌های فاقد دوربین گردیدند. (روزن‌بام، دنیس، ۱۳۸۰، ۱۲۳).

اصطلاح پیشگیری از جرم از رهگذر طراحی محیطی را نخستین بار در سال ۱۹۷۱ پرفسور سی.ری جفری جرم‌شناس آمریکایی، در کتاب خود به همان نام به کار برد. پیشگیری محیطی بر این مفهوم ساده مبتنی است که جرم تا اندازه‌ای پیامد فرصت‌های برخاسته از محیط است. اکنون که چنین است، دگرگونی محیط فیزیکی به‌منظور کاستن ارتکاب جرم باید امکان‌پذیر شود (کلکوهن، ۱۳۸۷: ۱۱۰). اندیشه‌های (جفری) و (جاکوبز) در شکل‌گیری و توسعه این نظریه بسیار تأثیرگذار و بااهمیت بوده است. جاکوبز در کتابش

تحت عنوان مرگ وزندگی شهرهای بزرگ آمریکا بیان داشت: شهرهای جدید به گونه‌ای طراحی نشده‌اند که مردم قادر به دیدن خیابان‌های عمومی و مکان‌های اطراف منزل خود باشند و همین امر باعث شده تا امکان کنترل اجتماعی و غیررسمی برای پیشگیری جرم از مردم سلب شود. او معتقد بود که جرم و محیط نظام‌پذیر، مقابل مشاهده و کنترل می‌باشند و لذا مراقبت‌های معمولی ساکنین شهر مانع مهم بروز جرائم تلقی می‌شود. آنچه در نگرش پیشگیری بزهکاری از طریق طراحی محیطی مهم و به‌طور محوری برجسته است تأکید بر طراحی و ساخت مناسب محیطی است و تلاش عمده در این راستا است که باکار بر روی خصوصیات فیزیکی محیط، ایمنی آن مکان به حداکثر برسد و کنترل بر روی رفتار مجرمان افزایش یابد. درواقع پیشگیری بزهکاری از طریق طراحی محیطی، از زاویه و دریچه‌ای دیگر به مسئله جرم و پیشگیری از آن می‌پردازد که تا قبل از آن عمدتاً توسط جامعه شناسان تعیین می‌شده است و حتی خود جفری در کتابی که با همین نام انتشار داده است چنین بحث می‌کند که جامعه شناسان به‌طور قابل ملاحظه‌ای در مورد عوامل اجتماعی جرم اغراق می‌کنند و از عوامل تعیین‌کننده محیطی غفلت می‌ورزند (کلارک، ۱۹۸۶: ۱) و بدین‌سان تکیه بر عوامل محیطی برای پیشگیری از جرم در مقابل عوامل اجتماعی مورد تأکید جامعه‌شناسان قرار می‌گیرد.

رویکرد CPTED یک پیشنهاد روش‌شناسی طراحی است که بر اساس آن با به‌کارگیری طراحی مناسب و هدفمند محیط انسان‌ساخت، شهرسازان و برنامه‌ریزان شهری می‌توانند مجال ترس از جرم و تبهکاری را کاهش داده و کیفیت زندگی را بهبود بخشند (اطلس^۱، ۱۱: ۱۹۹۱) در این رویکرد اصولی به‌عنوان مبانی در طراحی محیطی مورد استفاده قرار می‌گیرد که به‌کارگیری آن‌ها نقش مهمی در پیشگیری از جرائم و ناهنجاری‌های رفتاری در محیط دارد. سه اصل مهم که استراتژی‌ها و مفهوم CPTED را بیان می‌کند شامل: نظارت طبیعی، کنترل دسترسی، تعمیر و نگهداری، مستحکم سازی و قلمرو می‌باشد. نظارت طبیعی از طریق طراحی و مکان‌یابی مناسب فرم‌های فیزیکی، فعالیت‌ها و افراد در جهتی که حداکثر میدان و قابلیت دید بر فضا وجود داشته باشد، بیان می‌شود. این

مفهوم طراحی، سعی در نظارت بیشتر بر فضا «چشم‌های خیابان» دارد. نظارت طبیعی دید افراد از مناطق پارکینگ و ورودی فضاها و ساختمان‌ها را افزایش می‌دهد. این عناصر شامل مسیر پیاده دوستانه و خیابان‌ها، نمای فعال ساختمان‌ها و فضاها و نورپردازی مناسب فضا در شب می‌باشد (انجمن CPTED ویرجینیا^۱، ۲۰۰۴: ۷) نظارت را می‌توان بخشی از محافظت بالقوه‌ی محله دانست. اگر مجرم تصور کند که در صورت ارتکاب جرم در معرض نظارت و مشاهده قرار خواهد گرفت، اگرچه به‌واقع نیز این‌گونه نباشد، احتمال ارتکاب جرم توسط وی کمتر خواهد شد؛ زیرا وی در «فرآیند گذار از اندیشه به عمل» منافع و خطر ارتکاب جرم را می‌سنجد. وی می‌داند که در این محله به علت نظارت بالقوه، احتمال دخالت ساکنان، پلیس و نهایتاً دستگیری بالا خواهد بود، در نتیجه از ارتکاب جرم منصرف خواهد شد.

کنترل دسترسی^۲، یکی از مفاهیم اصلی نظریه CPTED^۳ می‌باشد. مدیریت دسترسی به معنای استفاده از روش‌هایی است که موجب عدم دسترسی دیگران به فضاهای خصوصی می‌گردد. کنترل دسترسی بر این نکته تأکید می‌ورزد که با محدود کردن دسترسی به هدف می‌توان فرصت ارتکاب جرم را کاهش داد. تحقیقات نشان می‌دهد، مناطق که دارای ورودی‌ها و دسترس نامنظم و بی‌قاعده هستند نسبت به مناطقی که دسترسی محدودی دارند، جرائم بیشتری را تجربه می‌کنند.

با تعمیر و نگهداری^۴ مناسب مبلمان شهری، تابلوها و علائم شهری، چراغ‌های روشنایی و محوطه‌سازی می‌توان علاوه بر بهینه‌سازی هزینه‌های شهری، از بالا رفتن پتانسیل مناطق در جرم‌خیزی، کاست (به مانیان، محمودی نژاد، ۱۳۸۸: ۱۶۳) مستحکم سازی^۵ (سخت کردن آماج)، سنتی‌ترین روش پیشگیری از جرم و درعین حال یکی از اجزای اصلی این نظریه است. هدف از سخت کردن آماج جرم، افزایش

۲ - Virginia CPTED Association

۲- Natural Access Control

۳ - Crime prevention through Environmental Design

۴-Maintenance

۵-Target Hardening

امنیت فیزیکی آماج‌های جرم است تا بدین‌وسیله کار مجرمین به هنگام ارتکاب جرم مشکل‌تر شود (حیدری و همکاران، ۱۹، ۱۳۹۰).

قلمرو گرایی^۱ استفاده از عناصر فیزیکی که مالکیت نسبت به فضا را بیان می‌کند، مانند: حصارها، نرده‌ها، علامت‌ها، گیاهان، نورپردازی مکان‌ها به صورت مناسب می‌باشد. افراد در محیط‌هایی که احساس تعلق به آنجا می‌کنند، نظارت بهتری نسبت به آن انجام می‌دهند. تقویت قلمرو یک مفهوم فیزیکی است که یک احساس از مکانی خاص برای استفاده‌کنندگان قانونی به وجود می‌آورد. ترکیبی از کنترل دسترسی و مراقبت و نظارت، حس قلمرو را برای استفاده‌کنندگان قانونی تقویت می‌کند. (گرونلند^۲، ۱۳، ۲۰۰۰)

برای کاهش و پیشگیری از وقوع جرائم شهری از طریق طراحی محیطی، نظریه‌پردازان به راهبردهای مختلفی اشاره کرده‌اند. این راهبردها را می‌توان چنین بیان نمود: تعریف فضاهای کنترل‌شده در ساختار شهری، افزایش نظارت طبیعی در معابر و فضاهای شهری، تعریف مشخص فضاهای عمومی، نیمه عمومی، نیمه خصوصی و خصوصی، ایجاد و یا امکان‌دهی به رفتارهای امن در مناطق ناامن شهر، جلوگیری از مکان‌های ناامن در مناطق امن شهری (صالحی، ۱۳۹۰، ۳۲).

ویژگی‌های یک محیط امن را می‌توان به صورت زیر دسته‌بندی نمود:

هوشیاری محیط: نظارت و خط دید (فضایی امن محسوب می‌شود که اهالی بر محیط و محله خود نظارت داشته باشند). هر چه شکاف و محل‌های غیرقابل‌رؤیت که امکان مخفی شدن در آن‌ها وجود دارد، در فرم کالبدی فضا کمتر شود و هر چه موانع کاهش‌دهنده دید در سطح فضا کمتر شود، به‌نحوی که قابل‌رؤیت بودن فضا بیشتر گردد و یا هرچه کاربرد عناصر غیر کالبدی اعم از درخت و پوشش گیاهی در سطح محوطه، سامان‌یافته‌تر و طراحی‌شده‌تر شود و تحت نظارت و نگهداری بهتری قرار گیرد، فضا از ضریب امنیت بیشتری برخوردار خواهد شد. در این صورت امکان اجرای اعمال مجرمانه T دزدی و تعرض به شهروندان کاهش می‌یابد (صالحی، ۱۳۹۰، ۶۴).

^۱-Territoriality

^۲ - Gronland

سایر عوامل ارتقاء دهنده امنیت محیط: الف) منظره سازی، ب) دسترسی و حرکت امن، ج) حس مالکیت و تعریف شفاف مالکیت (مرزها)، د) کیفیت محیط (نگهداری، مراقبت و مدیریت) (قورچی بیگی، ۱۳۸۶، ۱۲۱).

به‌طور کلی می‌توان استراتژی‌های CPTED را به شرح زیر دسته‌بندی نمود: ۱- ایجاد نشانه‌گذاری خطوط واضح‌تر، ۲- فراهم نمودن نور مناسب و کافی، ۳- کاهش مسیرها و راه‌های کم تردد و مخفی، ۴- اجتناب از غافل‌گیر شدن (کاهش غافل‌گیری)، ۵- کاهش جداسازی، ۶- افزایش مناطق ترکیبی، ۷- استفاده از اماکن فعالیت‌زا، ۸- ایجاد حس مالکیت از طریق نگهداری و مدیریت، ۹- فراهم نمودن نشانه‌ها (علامت‌ها) و تابلوهای اطلاعات، ۱۰- افزایش طراحی در ساخت محیط اطراف (تن کین هون، ۱۳۸۵، ۱۰۶).

جدول شماره ۱- جمع‌بندی چارچوب نظری

مؤلف	سال	عنوان	نظریه
دن فلیسنر و همکاران	۱۳۸۳	نظارت طبیعی	نظارت طبیعی از طریق طراحی و مکان‌یابی مناسب فرم‌های فیزیکی، فعالیت‌ها و افراد در جهتی که حداکثر میدان و قابلیت دید بر فضا وجود داشته باشد، بیان می‌شود. این مفهوم طراحی، سعی در نظارت بیشتر بر فضا «چشم‌های خیابان» دارد
احسانی	۱۳۸۷	کنترل دسترسی	کنترل دسترسی یک راهنمای فیزیکی از رفت‌وآمدهای افراد از فضا با مکان‌یابی صحیح ورودی‌ها، خروجی، حصارها و استفاده از نورپردازی مناسب است. این مفهوم طراحی در جهت کاهش دسترسی مجرمان در مکان‌هایی که احتمال وقوع جرم در آن‌ها است، می‌باشد
به مانیان، محمودی نژاد	۱۳۸۸	مدیریت و نگهداری	کاهش پتانسیل بالا رفتن جرم در مناطق جرم خیز با طراحی مناسب شهری، محوطه‌سازی و نورپردازی مناسب
حیدری و همکاران	۱۳۹۰	مستحکم سازی	سخت کردن آماج جرم، سنتی‌ترین روش پیشگیری از جرم و درعین حال یکی از اجزای اصلی این نظریه است. هدف از سخت کردن آماج جرم، افزایش امنیت فیزیکی آماج‌های جرم است
Gronland	۲۰۰۰	قلمرو گرایی	استفاده از عناصر فیزیکی که مالکیت نسبت به آن فضا را مشخص می‌کند مانند: حصارها، نرده‌ها و غیره

پژوهش‌های انجام‌گرفته حکایت از آن دارد که بزهکاران بیش از تصمیم به ارتکاب جرم، خطر آن را ارزیابی می‌کنند. آن‌ها احتمال دیده شدن، آسانی ورود و احتمال فرار بدون شناسایی شدن را در نظر می‌گیرند؛ بنابراین بزهکاران برای ارتکاب اعمال بزهکارانه شرایط محیطی، کالبدی تسهیل‌کننده آن را در نظر دارند و دراصل کسانی هستند که حتی هنگام ارتکاب جرم، عاقلانه فکر می‌کنند و انتخاب آگاهانه‌ای دارند. (یونچس^۱، ۲۰۰۱، ۱۷؛ شورت^۲، ۲۰۰۶، ۲۱) ساختار پیشنهادشده در این تحقیق نو بوده و در خصوص نقش سامانه‌های هوشمند کنترل تصویری در کشف و پیشگیری از سرقت‌های طلافروشی‌ها به‌طور خاص، تحقیق مشخصی در داخل و خارج از کشور صورت نگرفته است.

جدول شماره ۲- جمع‌بندی پیشینه تحقیق

مؤلف	سال	عنوان و هدف	یافته‌ها
سرهنگ ستاد علاءالدین عبادی	۱۳۹۰	نقش سیستم‌های کنترلی (دوربین مداربسته) در پیشگیری از جرائم اماکن عمومی مشهد	بین سیستم‌های کنترلی و پیشگیری از سرقت ارتباط معنی‌داری وجود دارد.
رضایانی	۱۳۹۱	بررسی انتظامی سرقت‌های از طلافروشی در تهران بزرگ	به‌کارگیری عوامل پیشگیری (انتظامی، مقابله‌ای، حفاظتی) در جلوگیری از سرقت‌های طلافروشی‌ها مؤثر است
سرگرد سید ابوالفضل مسعودی	۱۳۹۲	اثربخشی اقدامات انتظامی در کنترل سرقت اماکن در شهرستان اقلید	آموزش‌های همگانی و بهبود روش‌های انتظامی و استفاده از تجهیزات فنی از قبیل دوربین مداربسته، حسگرها و... در پیشگیری و کنترل سرقت نقش بسزایی دارد
کامران امانی	۱۳۹۳	نقش طراحی محیطی بر پیشگیری وضعی از سرقت منازل	نظارت رسمی، غیررسمی (طبیعی) و نظارت مکانیکی رابطه معنی‌داری در پیشگیری از سرقت دارد

۱- UNCHS

۲ - short

جدول شماره ۳- مدل تحلیلی تحقیق

منابع	شاخص	مؤلفه	مفهوم
انجمن CPTED ویرجینیا ^۱ ، ۲۰۰۴	دوربین	نظارت طبیعی	تأثیر طراحی محیطی سیستم‌های هوشمند در مقابله با سرقت طلافروشی‌ها
	پارکینگ		
	نورپردازی		
	فضای ورودی		
دن فیلسنر و همکاران ۱۳۸۳	ورودی‌ها	کنترل دسترسی مدیریت و نگهداری	
	خروجی‌ها		
	دزدگیر		
	زنگ خطر		
به مانیان، محمودی نژاد، ۱۳۸۸	ساختار محیطی	مستحکم سازی	
	قفل‌ها		
حیدری و همکاران، ۱۳۹۰	درب‌ها	قلمرو گرایی	
	گاوصندوق		
	شیشه		
صالحی، ۱۳۹۰	نرده	نظارت طبیعی	
	علامت		
	گیاهان		
Groland، ۲۰۰۰	دوربین		

^۱-VirginiaCPTED Association

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف تحقیق، از نوع کاربردی است. از لحاظ گردآوری و تحلیل داده‌ها از نوع تحقیقات توصیفی - پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه طلافروشی‌های شهرستان کرج می‌باشد که برابر با ۲۱۴ واحد است. روش نمونه‌گیری در تحقیق حاضر به صورت تصادفی ساده انجام شد. قلمرو زمانی آن نیمه اول ۱۳۹۵ می‌باشد. برای تعیین حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شده است؛ بنابراین با توجه به اندازه ۲۱۴ واحدی جامعه، اندازه نمونه ۱۳۳ واحد محاسبه شده است. در این تحقیق برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تکنیک‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شده است. از روش‌های آمار توصیفی شامل محاسبه میانگین، انحراف معیار، فراوانی، درصد فراوانی و ترسیم نمودار توسط نرم‌افزار Excel و روش‌های استنباطی شامل آزمون‌های کلموگروف-اسمیرنوف و t زوجی توسط نرم‌افزار Spss استفاده شده است. همچنین از مدل یابی معادلات ساختاری (SEM) برای بررسی روایی سازه مدل تحقیق توسط نرم‌افزار لیزرل بهره‌برداری شده است. مهم‌ترین ابزار گردآوری اطلاعات در تحقیق حاضر پرسشنامه می‌باشد. پایایی و اعتبار پرسش‌نامه این تحقیق با محاسبه آلفا کرونباخ، موردسنجش قرار گرفته است. مقدار ضریب آلفای کرونباخ کل ۰/۸۳۲ به دست آمد که نشان دهنده وجود پایایی بالایی برای پرسشنامه‌ها می‌باشد.

جدول ۴: پایایی پرسشنامه

مؤلفه	تعداد آیتم	ضریب آلفای کرونباخ
نظارت طبیعی	۵	۰/۸۰۸
کنترل و دسترسی	۴	۰/۸۱۹
مدیریت و نگهداری	۳	۰/۷۱۳
مستحکم سازی	۵	۰/۸۱۱
قلمرو	۳	۰/۷۰۲
کل	۲۰	۰/۸۳۲

یافته‌های تحقیق: جمعیت شناختی

جدول شماره ۵- توزیع فراوانی نمونه جمعیت شناختی

جنس	فراوانی	درصد	مدرک تحصیلی	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۱۳۳	۱۰۰	کمتر از دیپلم	۸
	زن	۰	۰	دیپلم	۶۲
	جمع	۱۳۳	۱۰۰	کاردانی	۲۷
نوع	کمتر از ۳۱	۱۸	۱۳/۵	کارشناس	۲۷
	۳۱ تا ۴۰	۵۴	۴۰/۶	کارشناس ارشد	۸
	۴۱ تا ۵۰	۴۴	۳۳/۱	دکتری	۱
	بیش از ۵۰	۱۷	۱۲/۸	جمع	۱۳۳
	جمع	۱۳۳	۱۰۰		

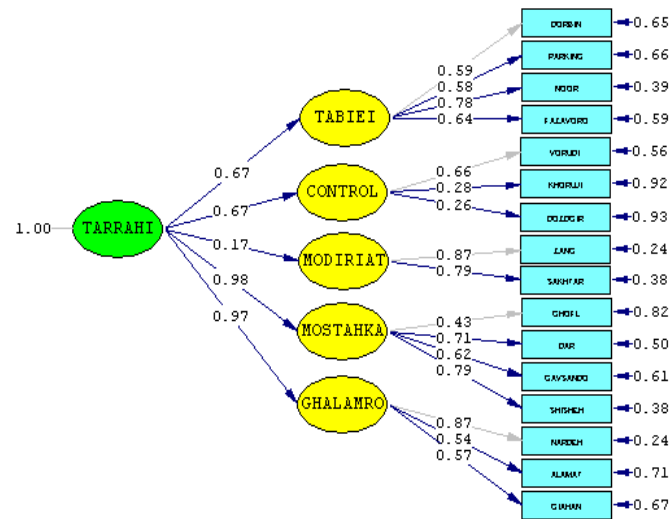
آزمون کلموگروف-اسمیرنف^۱: در جدول ۶، سطوح معنی‌داری تمامی متغیرها بزرگ‌تر از ۰/۰۵ می‌باشد. لذا فرضیه نرمال بودن متغیرها پذیرفته می‌شود.

۱-Kolmogrov-Smirnov

جدول شماره ۶: آزمون نرمال بودن متغیرها

متغیر	سطح معنی داری	متغیر	سطح معنی داری
دوربین	۰/۰۶۲	گاو صندوق	۰/۰۶۴
پارکینگ	۰/۰۵۳	شیشه	۰/۰۶۴
نورپردازی	۰/۰۵۸	نرده	۰/۰۵۵
فضای ورودی	۰/۰۶۶	علامت	۰/۰۵۸
ورودی‌ها	۰/۰۷۱	گیاهان	۰/۰۵۹
خروجی‌ها	۰/۰۵۱	نظارت طبیعی	۰/۰۶۶
حصار دزدگیر	۰/۰۵۷	کنترل و دسترسی	۰/۰۷۴
زنگ خطر	۰/۰۷۲	مدیریت و نگهداری	۰/۰۶۳
ساختار محیطی	۰/۰۸۶	مستحکم سازی	۰/۷۸
قفل‌ها	۰/۰۶۹	قلمرو	۰/۰۷۹
درها	۰/۰۵۸	طراحی محیطی	۰/۰۶۸

پس از تأیید نرمال بودن متغیرها، به منظور ارزیابی و تأیید مدل مفهومی تحقیق و بررسی تناسب داده‌های مشاهده شده با مدل مفهومی تحقیق، از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شده است. در تحلیل عاملی، متغیرها یا شاخص‌هایی که دارای ضریب معنی داری (T-Value) بزرگ‌تر از ۱/۹۶ و کوچک‌تر از -۱/۹۶ باشد، تأثیرگذار شناخته می‌شود. برای برازندگی مدل نیز اگر شاخص RMSEA یا همان جذر برآورد واریانس خطای تقریب، کمتر از ۰/۱ و شاخص $\frac{x^2}{df}$ کمتر از ۳ باشد، مدل از برازش خوبی برخوردار است.

chi-Square=273.30, df=99, P-value=0.00000, RMSEA=0.093

شکل ۱: تحلیل عاملی تأییدی مدل

جمع‌بندی بارهای عاملی (ضرایب مسیر) و مقادیر t خروجی مدل اندازه‌گیری در جداول ۷ ارائه شده است.

جدول شماره ۷: بارهای عاملی و مقادیر t شاخص‌ها و مؤلفه‌ها

مؤلفه	بار عاملی λ	مقدار t (t-value)	شاخص	بار عاملی λ	مقدار t (t-value)
نظارت طبیعی	۰/۶۷	۷/۱۵	دوربین	۰/۵۹	۳/۶۵
			پارکینگ	۰/۵۸	۲/۶۴
			نور	۰/۷۸	۶/۹۲
			فضا	۰/۶۴	۶/۲۷
کنترل و دسترسی	۰/۶۷	۴/۳۲	ورودی	۰/۶۶	۶/۶۶
			خروجی	۰/۲۸	۸/۹۵
			حصار	۰/۲۶	۷/۱۲
مدیریت و نگهداری	۰/۱۷	۱/۹۹	زنگ خطر	۰/۸۷	۷/۷۳
			ساختار محیطی	۰/۷۹	۷/۴۹
مستحکم سازی	۰/۹۸	۸/۴۲	قفله‌ها	۰/۴۳	۶/۶۷
			درها	۰/۷۱	۶/۷۹
			گاو صندوق	۰/۶۲	۵/۲۹
			شیشه	۰/۷۹	۶/۷۷
قلمرو	۰/۹۷	۸/۲۹	نرده	۰/۸۷	۸/۳۹
			علامت	۰/۵۴	۸/۱۸
			گیاهان	۰/۵۷	۷/۷۲

جدول شماره ۸: جدول شاخص‌های برازش مدل

مقدار لازم	مقدار به دست آمده برای مدل	شاخص	
حداکثر ۳	۲/۷۶۱	نسبت مربع کا بر درجه آزادی	$\frac{x^2}{df}$
حداکثر ۰/۱	۰/۰۹۳	ریشه خطای میانگین مجذورات تقریبی	RMSEA
بیش از ۰/۹	۰/۹۸	شاخص نرم شده برازش	NFI
بیش از ۰/۹	۰/۹۹	شاخص نرم نشده برازش	NNFI
بیش از ۰/۹	۰/۹۴	شاخص برازش تطبیقی	CFI
بیش از ۰/۹	۰/۹۳	شاخص نیکویی برازش	GFI
بیش از ۰/۹	۰/۹۵	شاخص نیکویی برازش تعدیل شده	AGFI

شاخص‌ها حد کفایت لازم را دارند؛ بنابراین می‌توان اظهار داشت که مدل از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد.

جدول شماره ۹: آزمون t زوجی در مورد متغیرها

فاصله اطمینان		سطح معنی‌داری	درجه آزادی	t	اختلاف میانگین موجود و مطلوب	متغیر
کران بالا	کران پایین					
-۰/۲۲۰۵	-۰/۷۶۹۱	۰	۱۳۲	-۴/۵۳۸۰	-۰/۸۹۰۴	نظارت طبیعی
-۰/۳۰۰۴	-۰/۸۸۳۶	۰	۱۳۲	-۳/۳۳۸۱	-۱/۰۴۸۲	کنترل دسترسی
۱/۱۲۹۵	-۰/۶۰۹۳	۰/۱۰۳	۱۳۲	۱/۷۳۹۵	۲/۳۷۵۱	مستحکم سازی
۰/۹۴۰۳	-۰/۴۴۷۱	۰/۱۰	۱۳۲	۶/۲۲۸۴	۰/۹۴۸۰	قلمرو
-۰/۱۱۰۳	-۰/۵۶۹۴	۰	۱۳۲	-۴/۵۴۰۶	-۱/۲۲۹۴	مدیریت و نگهداری

بحث و نتیجه‌گیری:

سؤال ۱: آیا نظارت طبیعی در پیشگیری از سرقت‌های طلافروشی‌ها مؤثر است؟
نتایج به‌دست‌آمده از تحلیل استنباطی واحدهای طلافروشی مورد مطالعه با توجه به نرمال بودن متغیرها و اینکه گویه‌ها در دو وضعیت موجود و مطلوب بررسی شده‌اند نشان داد که نظارت طبیعی دارای سطح معنی‌داری کمتر از ۰.۰۵ بوده به عبارتی در سطح احتمال ۵ درصد معنی‌دار بوده یعنی می‌توان گفت که از نظر جامعه آماری به کارگیری نظارت طبیعی تأثیر معنی‌داری بر پیشگیری از سرقت‌های طلافروشی‌ها دارد ولی به کارگیری این نوع نظارت در سطح مطلوبی قرار ندارد و این نتیجه با نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه توسط عبادی (۱۳۹۰) و امانی (۱۳۹۳) همخوانی دارد.

سؤال ۲: آیا کنترل دسترسی در پیشگیری از سرقت‌های طلافروشی‌ها مؤثر است؟
در پاسخ به این سؤال با توجه به دلایل ذکرشده در سؤال فوق برای تحلیل استنباطی از آزمون t زوجی استفاده‌شده و نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که دارای سطح معنی‌داری صفر یعنی کمتر از ۰.۰۵ بوده و شدیداً معنی‌دار است و با توجه به اینکه فاصله هر دو کران منفی می‌باشد می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد اظهار داشت که دارای اختلاف معنی‌داری بوده و از نظر جامعه آماری استفاده از کنترل دسترسی تأثیر معنی‌داری بر پیشگیری از سرقت‌های طلافروشی‌ها دارد ولی همانند مؤلفه اول استفاده از کنترل دسترسی در سطح مطلوبی قرار ندارد و این نتیجه با نتایج به‌دست‌آمده از تحقیقات شرافتی (۱۳۸۷) و امانی (۱۳۹۳) مبنی بر تأثیر کنترل دسترسی در پیشگیری از سرقت طلافروشی‌ها کاملاً مطابقت دارد.

سؤال ۳: آیا مستحکم‌سازی در پیشگیری از سرقت‌های طلافروشی‌ها مؤثر است؟
برای تحلیل شاخص‌های این مؤلفه نیز با توجه به دلایل فوق‌الذکر از آزمون t زوجی استفاده شد که نتایج حاصله در جدول ۴-۹ نشان می‌دهد سطح معنی‌داری برابر با ۰/۱۰۳ و بیشتر از ۰.۰۵ می‌باشد این نتیجه بیانگر عدم اختلاف معنی‌دار در دو وضعیت موجود و مطلوب مستحکم‌سازی می‌باشد، در سطح احتمال ۵ درصد معنی‌دار نبوده و می‌توان گفت که از نظر جامعه آماری مستحکم‌سازی در عین حال در سطح مطلوبی قرار دارد و در پیشگیری از

سرقت طلافروشی‌ها تأثیر معنی‌داری دارد و با نتایج به‌دست‌آمده از تحقیقات صالحی (۱۳۹۰) و حیدری (۱۳۹۰) در زمینه مستحکم سازی در یک راستا می‌باشد.

سؤال ۴: آیا قلمرو در پیشگیری از سرقت‌های طلافروشی‌ها مؤثر است؟

در تحلیل استنباطی شاخص‌های این مؤلفه نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد سطح معنی‌داری بیشتر از ۰.۰۵ می‌باشد به عبارتی تفاوت معنی‌داری بین وضعیت موجود و مطلوب وجود ندارد و با احتمال ۹۵ درصد می‌توان اظهار داشت که از نظر جامعه آماری ایجاد قلمرو در عین حال در سطح مطلوبی قرار دارد و در پیشگیری از سرقت طلافروشی‌ها تأثیر معنی‌داری دارد و با نتایج تحقیقات احسانی (۱۳۸۳) و به مانیان (۱۳۸۸) انجام‌شده در این زمینه سازگاری و همخوانی دارد.

سؤال ۵: آیا مدیریت و نگهداری در پیشگیری از سرقت‌های طلافروشی‌ها مؤثر است؟

تجزیه و تحلیل پاسخ‌های مربوط به این مؤلفه که توسط واحدهای طلافروشی مورد مطالعه تکمیل شده نشان می‌دهد که سطح معنی‌داری کمتر از ۰.۰۵ بوده و در سطح احتمال ۵ درصد می‌توان اظهار داشت که اختلاف معنی‌داری در سطح مدیریت و نگهداری در دو وضعیت موجود و مطلوب وجود دارد که به بیانی دیگر نشان می‌دهد از نظر جامعه آماری مدیریت و نگهداری تأثیر معنی‌داری بر پیگیری از سرقت طلافروشی‌های سطح شهرستان کرج دارد و نتایج به دست آمده با تحقیقات انجام‌شده توسط حیدری (۱۳۹۰) و شرافتی (۱۳۸۷) مطابقت دارد ولی به‌کارگیری مدیریت و نگهداری در سطح مطلوبی قرار ندارد.

پیشنهادات

- ✓ از دوربین‌هایی که محصول شرکت‌های معتبر و مطلوب هستند استفاده شود.
- ✓ از نورپردازی و محوطه‌سازی در سطح مطلوب استفاده شود.
- ✓ به‌کارگیری گیت‌های کنترل ورود و خروج، دزدگیر و آژیر خطر باکیفیت مناسب از شرکت‌های مورد تأیید
- ✓ طراحی ساختار محیطی واحد طلافروشی به‌گونه‌ای باشد که باعث ایجاد نقطه کور یا نقطه پست در اطراف واحد نباشد.
- ✓ ایجاد محیط مسقف برای تمرکز واحدهای طلافروشی همانند پاساژ

- ✓ از دوربین‌های دید در شب باکیفیت بالا استفاده شود.
- ✓ به‌کارگیری گشت ویژه در راسته صنف طلافروشان
- ✓ بررسی معایب دسترسی کلیه معاونت‌های ناجا به سوابق افراد به عبارتی تلفیق کلی سامانه‌ها
- ✓ به‌کارگیری درب‌های و شیشه‌های ضد سرقت از شرکت‌های باکیفیت مناسب.
- ✓ تشکیل بانک اطلاعاتی کامل از سارقین طلافروشی‌ها و تشکیل پرونده شخصیتی برای هرکدام از سارقین.

فهرست منابع

- احسانی، بهمن، نقش طراحی محیطی در پیشگیری از جرم. (۱۳۸۳)
- اطلس (۱۳۷۰)، بررسی نقش طراحی محیطی در افزایش امنیت شهری، ترجمه رحیم غلامحسینی، فصلنامه دانش انتظامی زنجان، سال پنجم، شماره ۱۷، ۱۳۹۴
- انجمن CPTED ویرجینیا (۱۳۸۳)، پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی (CPTED)، ترجمه مجید قورچی بیگی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده حقوق پردیس قم، دانشگاه تهران.
- به‌مانیان، محمدرضا و هادی محمودی نژاد (۱۳۸۸)، امنیت و طراحی شهر، تهران: انتشارات هله، چاپ اول.
- توکلی، مهدی (۱۳۸۴)، شناسایی و تحلیل کانون‌های جرم خیز زنجان با استفاده از GIS، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی امین
- حیدری و همکاران (۱۳۹۰)، پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی، فصلنامه نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، سال چهارم، شماره اول.
- خلعتبری، عبدالحسین (۱۳۸۵)، سرقت مسلحانه به عنف با رویکرد پلیسی، چاپ ششم، نشر ۸۹.
- دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۷۲)، لغت‌نامه، انتشارات دانشگاه تهران

- روز بنام و همکاران، پیشگیری از جرم و ساختار محیط، ترجمه رضا پرویزی، دوماهنامه امنیت، سال چهارم، شماره ۱۱ و ۱۲، خرداد و تیر ۱۳۷۹
- زینالی، حمزه، (۱۳۸۱)، پیشگیری از بزهکاری و مدیریت آن در پرتو قوانین و مقررات جاری ایران.
- شاه‌محمدی، غلامرضا (۱۳۹۴)، نقش فناوری اطلاعات در پیشگیری از جرم، تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری ناجا، اسفند ۱۳۸۷
- شورت (۲۰۰۶)، بررسی نقش طراحی محیطی در افزایش امنیت، ترجمه رحیم غلامحسینی، فصلنامه دانش انتظامی زنجان، سال ششم، شماره ۱۷، ۱۳۹۴
- صالحی، اسماعیل (۱۳۹۰)، برنامه‌ریزی و طراحی محیطی امنیت در محیطزیست شهری، انتشارات سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، چاپ اول.
- عمید، حسن (۱۳۸۵)، فرهنگ فارسی عمید، انتشارات امیرکبیر، تهران
- قورچی بیگی، مجید، راهبردهای کاربردی CPTED برای پیشگیری از جرم در مناطق مسکونی، مجله فقه و حقوق، سال چهارم، شماره ۱۵، ۱۳۸۶
- کازنس (۱۳۸۱)، نقش طراحی محیطی در افزایش امنیت، ترجمه رحیم غلامحسینی، فصلنامه دانش انتظامی زنجان، سال پنجم، شماره ۱۷، ۱۳۹۴
- کرو (۱۳۷۹)، بررسی نقش طراحی محیطی در افزایش امنیت شهری، ترجمه رحیم غلامحسینی، فصلنامه دانش انتظامی زنجان، سال پنجم، شماره ۱۷، ۱۳۹۴
- کلارک، رونالدو (۱۳۸۴)، «بستن کوچه‌ها و معابر و کاهش جرم»، مترجمان قورچی بیگی و مقیمی مهدی، فصلنامه دانش انتظامی، شماره ۴.
- کلانتری، محسن (۱۳۸۰)، بررسی جغرافیایی جرم جنایت در مناطق شهر تهران، پایان‌نامه دکترا در رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه تهران، دانشکده جغرافیا.
- کلکوهن، ایان ۱۳۸۷، طراحی عاری از جرم: ایجاد مناطق امن و پایدار، ترجمه مهرداد رایجیان و حمیدرضا عامری سیاهویی، تهران: انتشارات میزان.
- کی‌نیا، مهدی (۱۳۹۳)، مبانی جرم‌شناسی، نشر دانشگاه تهران اسفند ۹۳

تأثیر طراحی محیطی سیستم هوشمند در مقابله با ... _____ ۱۱۳

- کین هون، تن (۱۳۸۵)، پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی، ترجمه علی سلطانی، فصل‌نامه مطالعات پیشگیری از جرم، سال اول، شماره ۱.

- گرونلند (۱۳۷۹)، بررسی نقش طراحی محیطی در افزایش امنیت شهری، ترجمه رحیم غلامحسینی، فصلنامه دانش انتظامی زنجان، سال پنجم، شماره ۱۷، ۱۳۹۴.

